

VĚK MOCNOSTÍ (2. pol. 19. století a poč. 20. století)

1. Evropa ve věku mocností

Mám-li říct pravdu, není vůbec jednoduché pojmenovat etapu druhé poloviny devatenáctého století. Pokud bychom se věnovali literatuře, mohli bychom mluvit o nástupu realismu a pak například čtyř směrů moderny, jenže dějiny nemusí vždy souviset s nějakým uměleckým slohem. I když přiznejme barvu, zatím se to tak brát i dalo. Něco tady ale přece jen významného bylo. Západní Evropa naznačila, že se s ní bude muset dlouhodobě počítat jako s někým nepřekonatelným.

Tak podívejte, Velká Británie vstupuje právě v této fázi do tzv. „viktoriánské éry“, pravda trochu konzervativní, ale na druhé straně také velice expanzivní. Angličané zaznamenali tak velké koloniální zisky, jako nikdy předtím. Podařilo se jim obsadit celý Přední východ, včetně Indie, Barmy, Afghánistánu..., nebojí se vést obchodní války s Indií nebo s nizozemskými a francouzskými kolonisty v Africe, zakládají svých 5 osad v oblasti Austrálie a od Francouzů také získávají území Kanady. Britská vlajka bude vlát na všech kontinentech světa. Koneckonců oni to potřebují, protože statistiky z tohoto období hovoří o zdvojnásobení počtu britského obyvatelstva.

V Evropě je ještě jedna země, která zaznamenala populační boom, ve svém výsledku procentuelně ještě vyšší než v Británii, dá se hovořit o největším nárůstu obyvatel v Evropě za 19. století. Tou zemí je Německo, podařilo se mu totiž roku 1871 konečně sjednotit. Jak dlouho jim trvalo, než si uvědomili, že lidé z ulic Německo sami dohromady nedají. Jenže teď se objevil jakýsi Otto von Bismarck, zástupce nejsilnější německé strany junkerů, a ten začal mluvit cosi o tom, že se staré dobré doby opět obnoví. Německo dokázalo postupně porazit všechny, kteří mu stáli v cestě a rozhodlo se pro obnovení říše (už „Druhé“). Někde tady vzniká myšlenka pozdějšího fašismu, který je nám na základě vědomostí o II. světové válce velice známý.

Po boku těchto dvou silných států se snažila postavit také napoleonská Francie. Možná namítnete, že Napoleon Bonaparte už dávno nežije, jenže ona to tak docela pravda není. Jestliže už nemůžeme počítat se starým velitelem tisícových vojsk, je tu od 50. let jeho synovec. I on měl u lidí svoji autoritu, ovšem jen do té doby, než ho o ni připravil roku 1870 soused Bismarck. Řekněme, že to Francie nakonec trochu nezvládla, přece jen je po těch nekonečných revolucích trochu vyšřavená☺.

Na Habsburky se budu chtít podívat ve speciální kapitole, ale přece jen musím dodat ještě jednu věc. Dřív než přišel Napoleon o svou politickou a vojenskou prestiž v souvislosti s válečným neúspěchem, podařilo se mu dopomocť ještě jedné zemi ke sjednocení. Jednalo se o „jezdeckou botu“, Itálii, která dlouhá staletí musela snášet pozici podřízeného Rakušanů. Tenkrát se psal rok 1859 a Itálie se osamostatnila.

No a východní Evropa? I tady zaznamenala tato etapa jeden velký souboj mocností. Jednalo se o Krymskou válku (1853-1856), která se odehrávala logicky mezi Ruskem a Osmanskou říší. Jenže problém je, že se jednalo o Rusko carské! Jestliže dokázal Mikuláš I. zvládat vnitřní problémy s chystanou občanskou válkou (a to jak v souvislosti s děkabristy, tak i s Poláky), nezvládl už tento velký střet. Rusku se v této době přezdívalo termínem „obr na hliněných nohách“, a to pro nás jen znamená, že se pomalu ale jistě blíží ke svému zániku. Evropa totiž směřuje k čemusi novému, i když jen velice těžko můžeme říct, že k něčemu lepšímu☺.

Co k tomu dodat. Tahle etapa je éra tvrdosti a „širokých ramen“, i když je to všechno jenom náznak věci budoucích. Totiž první světovou válku budeme mít teprve před sebou.